

Medisiner til pasienter med stabil hjerteåresykdom

Sykehusfarmasøyt Helén Cecilia Møller
Sjukehusapoteket i Stavanger

Hva bør jeg vite om mine medisiner ?

- Hvilke medisiner skal jeg bruke?
- Hvorfor skal jeg bruke medisinene?
- Hvor mye skal jeg ta (dosering) og hvordan skal de tas?
- Er det noen spesielle tegn på bivirkninger jeg bør være oppmerksom på?
- Hva bør jeg gjøre hvis jeg har mistanke om bivirkninger?

Fordeler:

Virkning mot sykdom
og forebygge ny sykdom.

Ulemper:

Bivirkninger.

Generiske legemidler

- Hente medisiner på apotek- kan få utlevert synonympreparater.
 - Preparatnavn/generisk navn.
 - Samme aktive substans (virkestoff) i samme mengde.
 - Kommer på markedet en stund etter utløpt patenttid på et patentert virkestoff.
 - Fordel: presser legemiddelprisene ned.

Medisiner som kan være aktuelle ved stabil hjerteåresykdom

- Blodfortynnende: Blodplatehemmere («platehemmere»).
- Statiner: «kolesterol medisiner».
- Betablokkere.
- Nitrater: «nitroglyserinmedisiner».
- Kalsiumblokkere.
- ACE-hemmere.
- Blodfortynnede: Hemmer blodets evne til å levre seg.

Blodfortynnende: Blodplatehemmere, «platehemmere»:

- Hemmer virkning av blodplater: blodet får mindre evne til å levre seg, blir «tynnere».
- Forebygger blodpropp og tilstopping av blodårer.
- **Albyl-E = Acetylsalisylsyre,** *svelges ned hel.*
 - Langvarig bruk, resten av livet.
 - *Vær oppmerksom på: magesmerter, sur mage og oppstøt, mistanke om blødning.*
- Tillegg med en blodplatehemmermedisin til i en periode:
 - **Clopidogrel = Plavix** eller **Brilique = Tikagrelor** eller **Efient = Prasugrel.**
- For Brilique: Kontakt lege ved tegn på tung pust.
- For alle blodplatehemmere:
 - Økt risiko for blødninger, lenger tid før blødninger stopper, blå merker varer lenger.
 - *OBS Indre blødninger: blod i urin eller avføring, eller svart avføring.*
- Unngå medisiner som kan øke blødningsrisiko: eks. Aspirin, Ibux, Ibumetin, Naproxen med flere.

Statiner:

- Reduserer kolesterol og andre fettstoffer i blodet.
- Forebygger forkalkninger og dannelse av blodpropp i trange og opererte blodårer.
- Eksempel:
 - **Lipitor = Atorvastatin,** *Grapefrukt/-juice bør unngås.*
 - **Simvastatin = Zocor,** *Bør tas om kvelden, Ikke bruk grapefrukt/-juice!*
 - **Crestor = Rosuvastatin,**
 - **Pravastatin = Pravachol,** *Bør tas om kvelden,*
 - **Lescol Depot = Fluvastatin.**
- Langvarig bruk, ofte livet ut.
- Plager fra magen, luftplager, kvalme, hodepine, utslett, kan forekomme i begynnelsen. Som regel forbigående. Ømhet, smerter, stivhet, svakhet eller kramper i muskler.
- **OBS:** *Kontakt lege ved uventet muskelubehag, muskelverk.*

Betablokkere:

- Eksempel:
 - **Metoprolol Depot = Selo-Zok = Bloxazoc = Metopocor**, *Kan deles etter delestrek, må ikke knuses eller tygges.*
 - **Atenolol**,
 - **Bisoprololol = Emconcor**,
 - **Carvedilol**.
- Roer ned hjerte, høy hjertepuls går ned.
- Utvider blodårene, hjerte trenger mindre surstoff for å pumpe blod.
 - Senker blodtrykket.
- *Reduserer risikoen for å få brystmerter/angina og nytt hjerteinfarkt.*

Risiko for bivirkninger som du bør være oppmerksom på:

- Kan gi noe tretthet, hodepine, svimmelhet og ubehag fra magen, særlig i begynnelsen/doseøkning.
- Kan gi kalde hender og føtter og mareritt/urolig søvn.
- *Redusert hjertepuls ved aktivitet og anstrengelser, økt følelse av muskeltretthet: Normalt!*
- **OBS:**
 - *Uvanlig lav hjertepuls, svimmelhet og for lavt blodtrykk, økte plager med tung pust.*
 - *Diabetikere: tegn på lavt blodsukker, føling, kan bli mindre tydelig.*

Nitrater:

- **Ved anfall** av brystmerter/angina:
 - **Nitroglyserin (glyceroltrinitrat):** legges under tunga, *må ikke svelges!*
 - **Nitrolingual (glyceroltrinitrat):** munnspray, *må ikke pustes inn!*
- **Forebyggende** mot brystmerter/angina:
 - Tabletter: **Imdur, Isomex, Monoket OD (isosorbidmononitrat):**
 - *Må ikke tygges eller knuses.*
 - Plaster: **Transiderm-Nitro (glyceroltrinitrat):**
 - Skiftes daglig til fastsatte klokkeslett.
- Utvider blodårer i kroppen:
 - Økt blodtilstrømning til hjertet som får mer surstoff og belastningen på hjertet reduseres.
 - *Redusert risiko for brystmerter, angina og hjerteinfarkt.*
- Risiko for bivirkninger:
 - Hodepine. *Kan reduseres med Paracet/Paracetamol.*
 - Ansiktsrødme, varmekfølelse.
 - For lavt blodtrykk, svimmelhet og fallrisiko.
 - Økt hjerterpuls.
- *Viagra, Cialis og lignende medisiner må ikke brukes! Kan gi meget alvorlig blodtrykksfall.*

Kalsiumblokkere:

- Eksempel: **Amlopidin = Norvasc (amlodipin),
Adalat Oros = Nifenova (nifedipin),
Felodipin = Plendil (felodipin),
Zanidip= Lercanidipine (lerkanidipin),
Cardizem Retard, Cardizem Uno (diltiazem),
Isoptin, Isoptin Retard (verapamil).**
- Utvider blodårer: Hjertet får mer surstoff, og hjertet kan pumpe blod lettere.
 - *Forebyggende, redusert risiko for brystmerter, angina og hjerteinfarkt.*
- Risiko for bivirkninger:
 - For lavt blodtrykk, svimmelhet, tretthet, hodepine, varmekfølelse og kvalme.
 - Særlig i begynnelsen, som regel forbigående.
 - Litt hevelse i ankene er nokså vanlig, men ufarlig.
 - Forandringer i tannkjøttet er sjeldent, og kan forebygges ved god munnhygiene.
 - Treg mage, forstoppelse: særlig ved bruk av Isoptin, Isoptin Retard.
- **OBS!**
 - *Ved sterkt hovne ankler, hjertebank, falltendens eller andre plagsomme bivirkninger: kontakt lege.*

ACE hemmere:

- Eksempel: **Triatec = Ramipril.**
- Kan forebygge angina og hjerteinfarkt, hjerte-kar sykdom, senker blodtrykket ved at blodårene utvider seg og minsker hjertes arbeid.
- Etter hjerteinfarkt kan medisinen forebygge utvikling av hjertesvikt (pumpesvikt).

Risiko for bivirkninger:

- Hodepine, kvalme, oppkast eller diaré: oftest forbigående.
- Virker litt vandrivende og gi økt vannlating: *Dette er normalt.*
- Tretthet, tørrhoste eller vond smak i munnen med nedsatt matlyst.
- Reduserer blodtrykket, kan gi svimmelhet. *OBS falltendens.*
- Kan påvirke saltbalansen og nyrene. *Kontrolleres med blodprøver hos lege.*
- **OBS:**
 - *Unngå bruk av Ibox, Ibumetin, Naprosyn, Naproxen, Voltaren og lignende medisiner.*
 - *Unngå å bli «uttørret»:* Pass på væskeinntaket, særlig i varmt vær, ved svetting, ved feber og ved diare og oppkast.

Blodfortynnede: Hemmer blodets evne til å levre seg:

- Ved hjerteflimmer: Redusert risiko for blodpropp.
- **Eksempel:** **Marevan (warfarin)** – dosering styres etter blodprøven «INR».

«Nye»: **Pradaxa (dabigatran), Eliquis (apiksaban), Xarelto (rivaroksaban) eller Lixiana (edoksaban).**
- Risiko for bivirkninger:
 - Blødninger
 - Lenger tid før blødninger stopper, blå merker i huden varer lenger
 - *Dette er normalt og ufarlig dersom skaden og blodtapet er lite.*
 - *OBS Indre blødninger: blod i urin eller avføring, eller svart avføring*
 - *OBS Akutt innsettende kraftig hodepine*
- **OBS:**
 - *Unngå bruk av Ibox, Ibumetin, Naprosyn, Naproxen, Voltaren og lignende medisiner.*
 - *Be om råd om bruk av naturmedisiner og kosthold.*

Kombinasjon av ulike typer blodfortynnende:

Etter hjerteoperasjon, utblokking av blodårer:

«2 platehemmere i en periode»: eks. Albyl-E og Plavix eller Brilique

Pluss:

Ved hjerteflimmer: Marevan eller alternativ med Pradaxa, Eliquis, Xarelto eller Lixiana

????

Risiko for
blodpropp

Risiko for
blødning

Tilleggs risiko for blødninger ?

Gode råd:

- Følg legens forskrivning, ved usikkerhet: kontakt lege.
- Ta medisinene til faste regelmessige tider, de fleste kan tas både med og uten mat.
 - For betablokkere bør man ha fast forhold til mat.
- Bruk gjerne ukedose eller lignende for å huske å ta medisinene.
- Ta aldri dobbeldose som erstatning for glemt dose.
- OBS naturlegemidler. Snakk med apotek/lege om hvilke medisiner du bruker.

Spørsmål?

